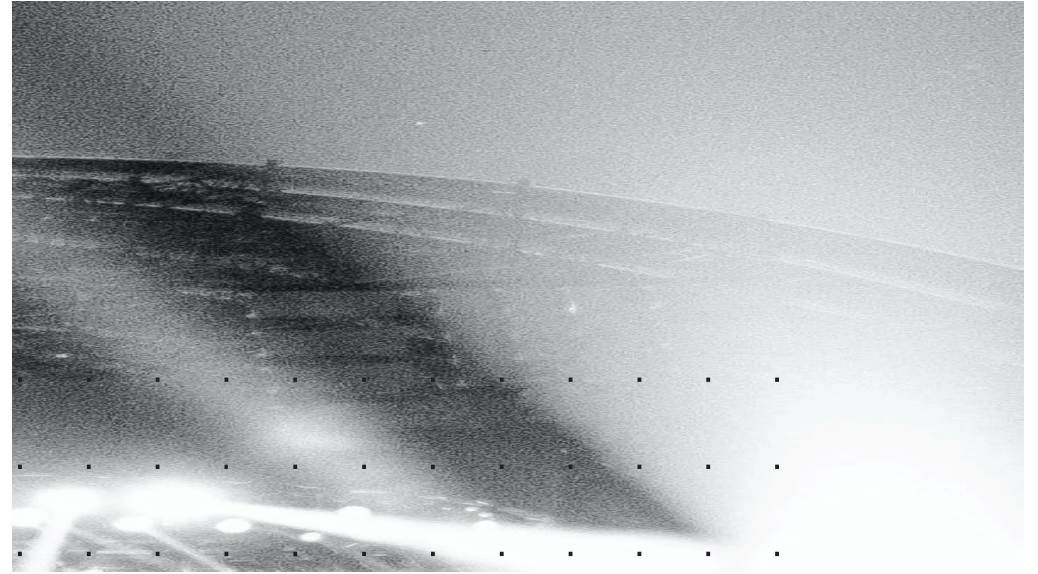
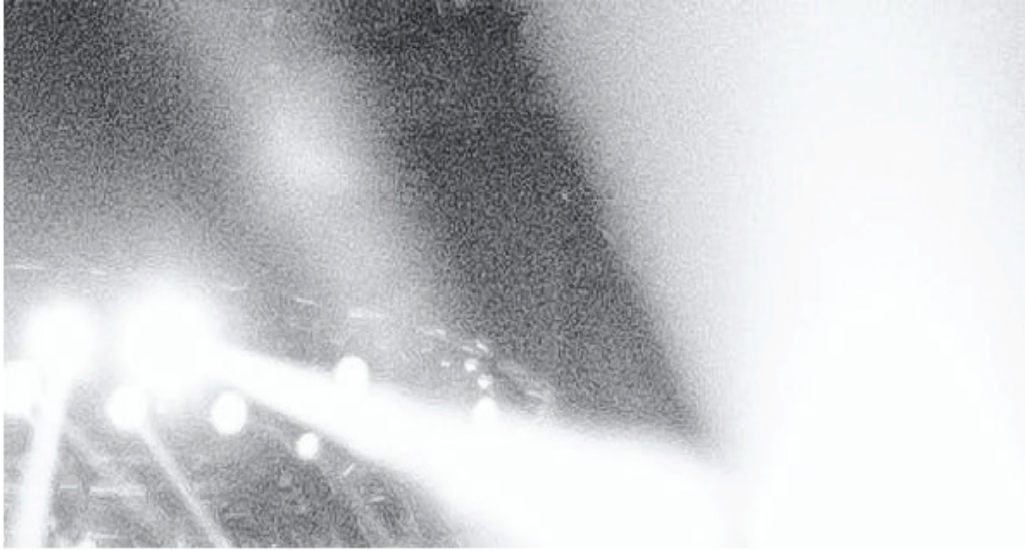

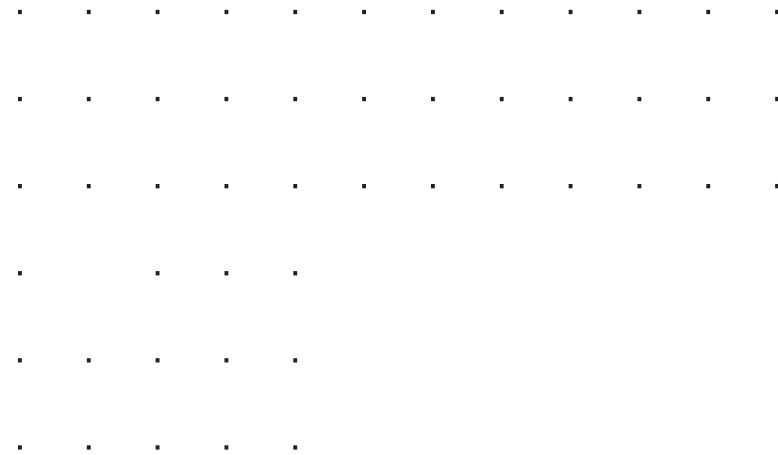
ΔΗΜΟΦΙΛΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑ ΑΚΡΟΑΤΗΡΙΑ

Πρόγραμμα Ημερίδας

30 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

10:50-16:00

Οργανωτική επιτροπή

Γεωργία Βάββα, Τμήμα Πολιτισμού, Δημιουργικών Μέσων και Βιομηχανιών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Μαριλένα Γάτσιου, Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο

Ελένη Καλλιμοπούλου, Τμήμα Μουσικών Σπουδών, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Αλεξάνδρα Καραμούτσιου, Τμήμα Μουσικών Σπουδών, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, ΚΕΑΕ

Λεάνδρος Κυριακόπουλος, Τμήμα Κοινωνιολογίας, ΕΚΠΑ, Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών / Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών

ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

Η ημερίδα τελείται σε συνεργασία με το ερευνητικό πρόγραμμα
ERC Consolidator Grant MUTE, το οποίο
χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο
Έρευνας στο πλαίσιο του «Ορίζων 2020»
(συμφωνία επιχορήγησης αριθ. 101002720)

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ
ΕΘΝΟΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΑΣ &
ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ

Για δήλωση παρακολούθησης πατήστε [εδώ](#)

Μετά το πέρας των εργασιών της ημερίδας θα δοθούν
βεβαιώσεις παρακολούθησης στους/στις συμμετέχοντες/ουσες.

Τα συναισθήματα δεν είναι ιδιωτικά εσωτερικά πάθη, αλλά εν-δείκτες που φανερώνουν τη συμμετοχή μας σε οικονομίες κοινών αισθητηριακών αποκρίσεων. Οι νέες πληροφοριακές υποδομές επαυξάνουν την επιτελεστική εκδήλωση των συναισθημάτων και επιτρέπουν τη συνδιαμόρφωση της μουσικής αισθητικής με άλλες συμβολικές περιοχές και αρχεία συλλογικών συναισθηματικών ταυτίσεων. Τα νέα μουσικά κοινά και ακροατήρια συναντιούνται εκεί που η πληροφορία λαξεύει τις συνάψεις μεταξύ γούστου, επιθυμίας, θυμικού και εικόνας, ενώ η ικανότητα της μουσικής να υφαίνει περιβάλλοντα γίνεται μέρος της επεξεργασίας της συλλογικής κοινωνικής εμπειρίας. Στην πρώτη διαδικτυακή ημερίδα της Διεθνούς Ερευνητικής Συλλογικότητας για τη Δημοφιλή Μουσική στην Ελλάδα, με τίτλο «Δημοφιλής Μουσική, Συναίσθημα, Ακροατήρια» ομιλήτριες και ομιλητές από διαφορετικούς επιστημονικούς κλάδους **κάταπιάνονται δημιουργικά με αυτή τη θεματική με σκοπό να προβληματιστούν σε νέους άξονες πάνω στην παραγωγή και κατανάλωση της δημοφιλούς μουσικής στην Ελλάδα.**

Η Διεθνής Ερευνητική Συλλογικότητα για τη Δημοφιλή Μουσική στην Ελλάδα είναι ένα φόρουμ διεπιστημονικού διαλόγου με κύριο στόχο να εξετάσει τη δημοφιλή μουσική ως μια μορφή κυρίαρχης και αυτόνομης κοινωνικής δράσης. Αξιοποιώντας διαφορετικά επιστημονικά παραδείγματα, η ομάδα ασχολείται με την ελληνική δημοφιλή μουσική ως μια ποικιλόμορφη και αμφίσημη κατηγορία που περιλαμβάνει το λαϊκό, το ρεμπέτικο, το crossover, την ποπ, το χιπ χοπ, την τζαζ, τα πειραματικά είδη και τις μουσικές διαφορετικών κοινοτήτων της διασποράς

10:50 Χαιρετισμός

11:00-12:00 — Συνεδρία 1η

Συναισθηματικές Συγγένειες και Πολιτικές της Μουσικής Αισθητικής

Politics of Joy in the Goth Scene

Πάνας Καράμπαμπας, Durham University

Από την κουλτούρα του χιπ χοπ, στη λαϊκή μουσική:

Επιτελώντας τη λαϊκότητα

Μάνος Παραουλάκης, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Συντονισμός: Γεωργία Βάββα, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

12:00-13:00 — Συνεδρία 2η

Τα διαδικτυακά κοινά φτιάχνουν μουσικά ακροατήρια

Οι ψηφιακοί θαυμαστές μέσα από την περίπτωση των «Συνθετικών»

Παντελής Σκιαδαρέσης, Ιόνιο Πανεπιστήμιο

Αισθητική και ακροδεξιά: Ρетроφουτουρισμός και νοσταλγία στη Fashwave μουσική

Πέτρος Πετρίδης, Πάντειο Πανεπιστήμιο

Συντονισμός: Πηνελόπη Παπαηλία, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Διάλειμμα 13:00-13:30

13:30-14:30 — Συνεδρία 3η

Αμφισβητώντας οικείες ταυτότητες μέσα από ανοίκεια μέσα

Sounds of Resistance: Music and Cultural Expression in Czech Postsocialism

Ondrej Daniel, Charles University

Jakub Machek, Metropolitan University Prague

Σπάζοντας το δοχείο / μένοντας στις ρωγμές

Εύα Μασιόγκου, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Δανάη Στεφάνου, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

(συμμετέχει η Νεφέλη Σάνη, I broke the vase)

Συντονισμός: Λέανδρος Κυριακόπουλος, ΕΚΠΑ / Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών

14:30-15:30 — Συνεδρία 4η

Προσθετικές συσκευές, ακρόαση και τα διαμεσολαβημένα όρια του αισθητού

Εξερευνώντας τις Σπουδές Ήχου και Αναπηρίας: Συν-αισθηματικές διαστάσεις του ραδιοφώνου, της μετάδοσης και της μουσικής σύνθεσης με Κωφούς και βαρήκοους

Ντάνα Παπαρήστου, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Γιώργος Σαμαντάς, TWIXTlab

Whose intelligence is Artificial Intelligence? Popular music, affect and the nature of the artifice

Βασιλική Λαλιώτη, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Συντονισμός: Παύλος Αντωνιάδης, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

15:30-16:00 Παρουσίαση της συλλογικότητας-Μελλοντικές δράσεις

Περιλήψεις ανακοινώσεων

Πολιτικές της χαράς στην Goth σκηνή
Πάνας Καράμπαμπας
Durham University

Οι goths στην Ελλάδα έχουν δημιουργήσει μια συμπαγή εικόνα μιας «φαντασιακής κοινότητας» στη Γερμανία, νιώθοντας ότι υπάρχει μια μορφή συγγένειας μεταξύ τους. Είναι μια συγγένεια που βασίζεται σε έναν τρόπο ζωής (lifestyle) που κάνει τους goths να νιώθουν πιο οικεία με άλλους goths παρά με άτομα που μοιράζονται εθνικές και εθνοτικές ταυτότητες. Τα συγκεκριμένο φαινόμενο θα αναλυθεί μέσα από δύο θεωρητικά πλαίσια, της πολιτισμικής και χωρικής οικειότητας, που ενισχύουν διάφορες αισθήσεις του ανήκειν και δημιουργούν νέες, ενώ παράλληλα αναπτύσσεται μια πολιτική ανοχή. Τις περισσότερες φορές, η ανοχή παίρνει τη μορφή συμπεριληπτικότητας και σεβασμού προς τη διαφορετικότητα. Άλλες φορές, η ανοχή γίνεται ένα ακόμα εργαλείο για ορισμένους ακροδεξιούς goths να επιδείξουν τη δύναμή τους και να διεκδικήσουν τον δικό τους χώρο στη σκηνή. Έτσι, συζητώ πώς η goth σκηνή είναι εσωτερικά ποικιλόμορφη και συμβατή με πολλαπλές πολιτικές ταυτότητες και προσωπικές ιστορίες. Αυτό κάνει τους goth χώρους (όπως κλαμπ και φεστιβάλ) μοναδικούς αφού νεοναζιστικές και ριζοσπαστικές αριστερές ομάδες συνυπάρχουν χωρίς να έρχονται σε σύγκρουση.

Από την κουλτούρα του χιπ χοπ, στη λαϊκή μουσική: Επιτελώντας τη λαϊκότητα
Μάνος Παραουλάκης
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Μέσα από την ιστορική διερεύνηση, τη συγκριτική προσέγγιση των επιτελεστικών πρακτικών και κυρίως, από την ανάλυση πρωτότυπου εθνογραφικού υλικού, προκύπτουν κάποια ζητήματα που αφορούν τις σχέσεις της κουλτούρας του ελληνικού χιπ χοπ και της ραπ μουσικής με τη λαϊκή, αλλά και με τη δημοφιλή μουσική γενικότερα. Το ρεμπέτικο και το λαϊκό τραγούδι έπαιξαν πολύ σημαντικό ρόλο στην κοινωνική ζωή της Ελλάδας καθ'όλη σχεδόν τη διάρκεια του 20ού αιώνα. Συνδέθηκαν με τη φτώχεια, την απώλεια και την κοινωνική ευαλωτότητα από τα κάτω, ενώ από τη δεκαετία του 1950 και μετά, εξέφρασαν την ανάγκη για διασκέδαση και ξεγνοιασιά. Σήμερα, τον ρόλο αυτό, παράλληλα και συμπληρωματικά τόσο με τη λαϊκή μουσική του μπουζουκιού, όσο και με την «έντεχνη» λαϊκή μουσική, επιτελεί εμφαντικά η ραπ. Στόχος μου είναι να ανοίξει η συζήτηση και να αναδειχθεί ο ρόλος της ραπ μουσικής, αλλά και γενικότερα της κουλτούρας του ελληνικού χιπ χοπ, στη διαμόρφωση και έκφραση των σύγχρονων «κοινών» λαϊκών συναισθημάτων που διαμορφώθηκαν από τις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές εξελίξεις στην Ελλάδα από το 2000 έως και σήμερα. Ανάλογα τα μέσα, τις θεματικές, τους τρόπους και τους τόπους επιτέλεσής του το χιπ χοπ και ειδικά η ραπ μουσική καλύπτουν ένα μεγάλο φάσμα τρόπων ζωής, οι οποίοι οργανώνονται γύρω από διαφορετικές συναισθηματικές κοινωνικές και πολιτικές αντιλήψεις και αναπαραστάσεις της καθημερινότητας. Τα καφενεία, τα κλαμπ, τα γήπεδα, τα πάρκα, τα πανεπιστήμια, οι γειτονιές, οι διαδικτυακές πλατφόρμες αναπαραγωγής μουσικής και τα κοινωνικά δίκτυα, αποτελούν τρόπους επαναδιαπραγμάτευσης και διαμόρφωσης των όρων κατασκευής και νοηματοδότησης τόσο του ελληνικού χιπ χοπ, όσο και της ελληνικής λαϊκής και δημοφιλούς μουσικής γενικότερα.

Οι ψηφιακοί θαυμαστές μέσα από την περίπτωση των «Συνθετικών»
Παντελής Σκιαδαρέσης
Ιόνιο Πανεπιστήμιο

Από τον Jenkins (1992) και μετά, έχουν γίνει πολλές έρευνες σχετικά με τους θαυμαστές (fans) και τη σχέση τους με το «αντικείμενο» του θαυμασμού τους, αλλά και τις συνέπειες αυτής της ιδιότητας στη γενικότερη παρουσία τους ως κοινωνικά μέλη. Ωστόσο, μετά την κυριαρχία του διαδικτύου και ειδικά με τη φάση που ονομάζουμε Web 2.0, ένα νέο είδος θαυμαστών έχει προκύψει. Αυτούς τους ονομάζουμε ψηφιακούς θαυμαστές, όμως δεν έχουν γίνει αρκετές έρευνες ώστε να αποσαφηνιστούν τα χαρακτηριστικά τους και ειδικά η δύναμη που διαθέτουν σχετικά με την ανάδειξη των αγαπημένων τους καλλιτεχνών. Στην έρευνα αυτή, μελετήσαμε το συγκρότημα των «Συνθετικών» και εστίασαμε στο πώς οι ψηφιακοί θαυμαστές τους διαμεσολάβησαν, ώστε να επανασυσταθούν και πλέον να έχουν μια συνεπή παρουσία στις μεγάλες μουσικές σκηνές της Ελλάδας. Στο πλαίσιο λοιπόν της ψηφιακής εθνογραφίας και με τη μέθοδο της επιτόπιας έρευνας στα σχόλια των video των «Συνθετικών» στην πλατφόρμα Youtube, καταφέραμε να εντοπίσουμε κάποια σημαντικά ταυτοτικά χαρακτηριστικά των ψηφιακών θαυμαστών τους και τα οποία είναι σε συμφωνία με τα αντίστοιχα των μη - ψηφιακών θαυμαστών μουσικών κουλτούρων, όπως αυτά παρουσιάζονται στην σχετική βιβλιογραφία. Αυτά είναι το ότι διαμορφώνουν άποψη για τους άλλους ανάλογα με την μουσική που ακούνε, έχουν την αίσθηση του συν-ανήκειν σε μια ομάδα με κοινό τόπο την αγάπη για κάποιον καλλιτέχνη, έχουν προκαταλήψεις για τους θαυμαστές συγκεκριμένων μουσικών ρευμάτων, έχουν κατασκευάσει αφηγήματα κυρίως σχετικά με την πίστη στο ήθος ή τις αξίες και τις σταθερές της φαντασιακής κοινότητας που έχει δημιουργηθεί γύρω από τους «Συνθετικούς», και τέλος έχουν άγραφους νόμους που πρέπει να τηρούνται από τα μέλη της κοινότητας των θαυμαστών.

Αισθητική και ακροδεξιά: Ρετροφουτουρισμός και νοσταλγία στη Fashwave
μουσική
Πέτρος Πετρίδης
Πάντειο Πανεπιστήμιο

Η παρουσίαση πραγματεύεται τη σχέση μουσικής, πολιτικής και νοσταλγίας με σημείο αναφοράς τη Fashwave και τα ψηφιακά μέσα. Η Fashwave αποτελεί ένα μουσικό μικροείδος, αλλά και μια ευρύτερη αισθητική τάση (ένα κύμα) που αναδύθηκε από τους κόλπους της λεγόμενης «εναλλακτικής δεξιάς» (alt-right), μέσα από πρακτικές οικειοποίησης προγενέστερων μουσικών μικροειδών. Μέσω της Fashwave και συγκεκριμένων ρετροφουτουριστικών και αρχαιοφουτουριστικών αναπαραστάσεων, η alt-right επιδιώκει τη συγκρότηση και κυκλοφορία του συναισθηματος της νοσταλγίας, αποσκοπώντας στη δημιουργία συναισθηματικών κοινοτήτων στο πλαίσιο της ψηφιακής δικτύωσης, καθώς επίσης και στην προπαγάνδη των θέσεών της αναφορικά με την τέχνη, το έθνος, το φύλο και τη λευκή ανωτερότητα. Έτσι, η Fashwave συνιστά μία μιντιακή τακτική της νέας ακροδεξιάς στην προσπάθεια προσέλκυσης νέων μελών η οποία είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τον καπιταλισμό της πλατφόρμας.

Ήχοι της Αντίστασης: Μουσική και Πολιτισμική Έκφραση στην Μετασοσιαλιστική Τσεχία
Ondřej Daniel, Charles University
Jakub Machek, Metropolitan University Prague

Η ανακοίνωση αναλύει το συναισθηματικό ρόλο που παίζει η μουσική σε κινήματα διαμαρτυρίας στο πλαίσιο της μετασοσιαλιστικής Τσεχίας. Η μελέτη αξιοποιεί την κριτική ιστορική ανάλυση και την εθνογραφική έρευνα για να διερευνήσει πώς η μουσική, το φύλο, η τάξη και η επιτελεσματικότητα διασταυρώνονται και γίνονται πεδίο αντίστασης ενάντια στις κυρίαρχες δομές εξουσίας. Εξετάζει τις συναισθηματικές καταστάσεις που η μουσική επικοινωνεί σε διάφορα πλαίσια, πρακτικές και νοήματα όπως αυτά συνδέονται με συγκεντρώσεις διαμαρτυρίας από την Βελούδινη Επανάσταση του 1989 έως σήμερα. Η εισήγηση προτείνει την εφαρμογή ενός προτύπου Διονυσιακού τελετουργικού για την ερμηνεία των πρακτικών αυτών και τις συζητά σε σχέση με την υπέρβαση των κοινωνικών κανόνων. Λόγω του μετασχηματιστικού δυναμικού της, η περίοδος της επανάστασης, και σε κάποιο βαθμό οι περίοδοι που προηγήθηκαν και ακολούθησαν αυτής, μπορούν να χαρακτηριστούν ως «μεσσιανικός χρόνος» (με τα λόγια του Βάλτερ Μπένγιαμιν). Εκτός από τα κυρίαρχα, ηλεκτρισμένα, συναισθήματα αλληλεγγύης και χαράς, υπήρχαν και αισθήματα αποκλειστικότητας και ανωτερότητας που χαρακτήρισαν την Βελούδινη Επανάσταση της Τσεχοσλοβακίας σε σχέση με τον έξω κόσμο, με την μεταχείριση ευάλωτων ομάδων της τσεχοσλοβακικής κοινωνίας όπως οι Ρομά. Η αντίσταση στις αξίες και πεποιθήσεις που θεωρούνται ότι επιβάλλονται από έξω, και πιο συγκεκριμένα από ένα υπερβολικά παγκοσμιοποιημένο κέντρο, εκδηλώθηκε ήδη στον απόηχο της πολυκρίσης του 2008. Αυτή η αντίσταση μας δείχνει τον γεμάτο χαρά εναγκαλισμό της δημοφιλούς μουσικής και της μουσικής διαμαρτυρίας ως μία αντιαφήγηση ενάντια στην υποτιθέμενα ανομιμία, παγκόσμια προσανατολισμένη πολιτισμική ελίτ. Ωστόσο, είναι σημαντικό ότι αυτή η αντίσταση έχει γίνει επίσης αντικείμενο οικειοποίησης από εθνικιστικές δεξιές ιδεολογίες, που εκφράζουν αισθήματα κατά της παγκοσμιοποίησης και της λιτότητας. Η έρευνα εξετάζει τον αντίκτυπο που έχουν οι μουσικές εκφράσεις στην αμφισβήτηση των κυρίαρχων κοινωνικοπολιτικών νορμών, συμπεριλαμβανομένων των αντι-αστικών και αντι-ελίτ αφηγήσεων, καθώς και των αισθημάτων ενάντια σε περιθωριοποιημένες ομάδες όπως οι Ρομά και οι μετανάστες, στο Ισλάμ, τους πρόσφυγες και τους πανδημικούς περιορισμούς. Η ανακοίνωση αναδεικνύει τον ρόλο της μουσικής ως μέσο πολιτισμικής έκφρασης και αντίστασης στον ελιτισμό των ηγεμονικών πολιτισμικών αφηγημάτων.

Σπάζοντας το δοχείο / μένοντας στις ρωγμές
Εύα Ματσίγκου, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Δανάη Στεφάνου, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Συμμετέχει η Νεφέλη Σάνη (I broke the vase)

Το φεμινιστικό ντουέτο I broke the vase (Εύα Ματσίγκου και Νεφέλη Σάνη) συναντά την ερευνήτρια του ήχου και αυτοσχεδιάστρια Δανάη Στεφάνου για μια πειραματική παρουσίαση, που αμφιταλαντεύεται ανάμεσα σε συνεδριακή ανακοίνωση και περφόρμανς. Πώς μπορούν οι φεμινιστικές ιστορίες και επιστημολογίες να τροφοδοτήσουν πειραματικές ποπ πρακτικές; Τι σημαίνει ο μετασχηματισμός μιας πρωτοβουλίας κριτικής ιστοριογραφίας σε αυτοσχεδιαστική κολεκτίβα περφόρμανς; Σε αυτόν τον

διάλογο, τοποθετούμαστε στους οριακούς χώρους μεταξύ θεσμικών συνευρέσεων και οικείων συναναστροφών, υπονομεύοντας τη διχοτομία μεταξύ καλλιτεχνών και ακροατηρίων. Πρόκειται για μια προσπάθεια να ανιχνεύσουμε διάσπαρτα αρχεία συναισθηματικών κοινοτήτων, αναζητώντας υπολείμματα σε μη υποστηριζόμενα ψηφιακά μέσα, παροπλισμένες πλατφόρμες τηλεκπαίδευσης, εφαρμογές που έκλεισαν με paywall και ανενεργούς DIY χώρους.

Εξερευνώντας τις Σπουδές Ήχου και Αναπηρίας: Συν-αισθηματικές διαστάσεις του ραδιοφώνου, της μετάδοσης και της μουσικής σύνθεσης με Κωφούς και βαρήκοους
Ντάνα Παπαχρήστου, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
Γιώργος Σαμαντάς, TWIXTlab

Η εισήγηση αυτή διερευνά την τομή των Σπουδών Ήχου και Αναπηρίας, εστιάζοντας στις συν-αισθηματικές διαστάσεις του ραδιοφώνου, της μετάδοσης και της μουσικής σύνθεσης σε κοινότητες Κωφών και βαρήκοων στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Αξιοποιώντας εθνογραφική έρευνα που διεξήχθη σε σχολεία Κωφών και βαρήκοων, καθώς και συνεργατικά έργα με εφήβους και ενήλικες, η μελέτη αυτή διερευνά πώς το ραδιόφωνο, οι ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές, οι ηχητικές εγκαταστάσεις και οι μουσικές συνθέσεις συμβάλλουν στις βιωμένες εμπειρίες και τις πολιτισμικές ταυτότητες σε αυτό το συγκεκριμένο. Η έρευνά μας εμβαθύνει στους τρόπους με τους οποίους το ραδιόφωνο και οι ραδιοφωνικές εκπομπές χρησιμεύουν ως πλατφόρμες επικοινωνίας, έκφρασης και πολιτιστικής συνδιαλλαγής. Εξετάζουμε το ρόλο του ήχου στη δημιουργία εμβυθιστικών ηχητικών περιβαλλόντων που υπερβαίνουν τους παραδοσιακούς τρόπους ακουστικής αντίληψης, παρέχοντας νέες αισθητηριακές δυνατότητες. Επιπλέον, διερευνούμε τον συν-αισθηματικό αντίκτυπο της μουσικής σύνθεσης και της παραγωγής podcast/ραδιοφωνικής εκπομπής από κ/Κωφά και βαρήκοα άτομα. Μέσω ενός συνδυασμού ποιοτικών μεθόδων, συμπεριλαμβανομένων συνεντεύξεων, συμμετοχικής παρατήρησης, προσεγγίσεων που βασίζονται σε εργαστήρια κ.ά., αναλύουμε τους τρόπους με τους οποίους οι ηχητικές πρακτικές διασταυρώνονται με την αναπηρία. Η έρευνά μας στοχεύει να συμβάλει σε ευρύτερες συζητήσεις στο πλαίσιο των σπουδών της δημοφιλούς μουσικής, των σπουδών αναπηρίας, της αισθητηριακής εθνογραφίας και να προωθήσει την κατανόηση και την αναγνώριση των ποικίλων τρόπων με τους οποίους ο ήχος και η μουσική διασταυρώνονται με διάφορες εμπειρίες, επαναπροσδιορίζοντας τις έννοιες της ακουστικής κουλτούρας και της προσβασιμότητας.

Τίνος νοημοσύνη είναι η Τεχνητή Νοημοσύνη; Δημοφιλής μουσική, συν-αίσθημα και η φύση του τεχνητού
Βασιλική Λαλιώτη, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Η σχέση της Τεχνητής Νοημοσύνης (TN) με τη δημοφιλή μουσική απασχολεί μελετητές/ριες κυρίως στα πεδία της (εθνο)μουσικολογίας, της μουσικής κοινωνιολογίας, της μουσικής ανάλυσης. Υιοθετώντας μια κριτική ιστορική προσέγγιση στη διερεύνηση αυτής της σχέσης, οι περισσότερες μελέτες αναγνωρίζουν την TN ως το πιο πρόσφατο σημείο συνάντησης των μουσικών κουλτούρων με τις τεχνολογίες και εστιάζουν σε ποικίλες πλευρές αυτής της συνάντησης, όπως τα συστήματα υπόδειξης.

Πιο συγκεκριμένα, δείχνουν τις θεωρητικές υποθέσεις που αφορούν το υποκείμενο της μουσικής ακρόασης και την οντολογία της μουσικής, οι οποίες – παρά τους ισχυρισμούς περί αφαίρεσης της «ανθρώπινης μεταβλητής» – είναι ενσωματωμένες στις αλγοριθμικές υποδείξεις. Εντός των ευρύτερων τεχνοπολιτισμικών συμφραζομένων, στα συστήματα υπόδειξης που χρησιμοποιούν πλατφόρμες όπως Spotify, Netflix, YouTube, ακροατές και μουσικές απλοποιούνται, εξαντικειμενοποιούνται και καθολικοποιούνται, καθιστώντας τις πλατφόρμες χώρους ψηφιακής αποικιότητας (coloniality). Καθώς τα συστήματα υπόδειξης ενσωματώνουν και αναπαράγουν πρακτικές και αξίες των κατασκευαστών τους, οι οποίες είναι θεμελιωμένες σε γνωστές ιεραρχικές σχέσεις (φύλο, φυλή, σεξουαλικότητα, οικονομία, γνώση και υποκειμενικότητα), ανακυκλώνουν την ταύτιση «του ακροατή» με το φιλελεύθερο νεωτερικό υποκείμενο και «της μουσικής» με τις ηχογραφημένες εκδοχές της παγκόσμιας εμπορικής δημοφιλούς μουσικής. Οι περισσότερες μελέτες αναγνωρίζουν την αλγοριθμική αποικιότητα, και προτείνουν τη διεύρυνση της συμπερίληψης της πολιτισμικής ποικιλίας ως ενός τρόπου αντίστασης σ' αυτήν. Ωστόσο, οι αναλύσεις στηρίζονται σε δυϊσμούς (κέντρο/περιφέρεια, δύση/όλοι οι άλλοι, 'πραγματικές' επιστήμες/ανθρωπιστικές επιστήμες, φυσικό/τεχνητό) και τους αναπαράγουν, ισορροπώντας δύσκολα μεταξύ τεχνοφιλικών και τεχνοφοβικών τρόπων κατανόησης της σχέσης δημοφιλούς μουσικής και ΤΝ. Η ανθρωπολογία μπορεί να συμβάλει στην αποφυγή αυτών των συμπληγμάτων, οι οποίες έχουν επιστημολογικές και πολιτικές συνέπειες, αναδεικνύοντας τη δυνατότητα της μουσικής να δημιουργεί εναλλακτικούς τρόπους ύπαρξης που είναι ενσώματοι, συν-αισθηματικοί και ζωντανοί. Ως μάρτυρες της δημιουργίας νέων συν-αισθηματικών πολιτικών κοινότητων, πολυειδικών «μουσικών οικοσυστημάτων» που αμφισβητούν ιεραρχικά συστήματα γνώσης, τεχνολογίας και πολιτισμού, οι ανθρωπολόγοι μπορούν α) να ενισχύσουν την επίγνωση των συνεπειών που έχουν οικείες ντετερμινιστικές προσεγγίσεις της ΤΝ και β) να διερευνήσουν κεντρικά ερωτήματα που τίθενται σήμερα για τη φύση του ανθρώπου και τη φύση του τεχνητού.

-
-
-
-

Βιογραφικά ομιλητών/τριών

Ο Πάνας Καραμπάμπας είναι κοινωνικός ανθρωπολόγος στο Durham University. Στο παρελθόν έχει εργαστεί στα Università Ca' Foscari, Venezia, Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, και στην Ανώτατη σχολή κοινωνικών επιστημών (École des hautes études en sciences sociales - EHES) στο Παρίσι. Προηγουμένως δίδασκε στο Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας στο Πανεπιστήμιο του St Andrews, όπου και ολοκλήρωσε τις διδακτορικές του σπουδές. Επίσης, τα τελευταία χρόνια είναι συντονιστής του Mediterraneanist Network και του Europeanist network του Συνδέσμου Ευρωπαίων Ανθρωπολόγων. Στα επιστημονικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνονται η ευρωπαϊκή goth σκηνή, η ψηφιακή ανθρωπολογία και οι έννοιες κοσμοπολιτισμού και υβριδικότητας, ενώ τα τελευταία χρόνια εξετάζει τη δημιουργία και εφαρμογή πολιτικών για την Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά στην Ελλάδα όπως και θέματα παγκόσμιας διακυβέρνησης. Η τελευταία του δουλειά «Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά σε καιρούς οικονομικής Κρίσης: Η ένταξή της στην αγορά και ανθεκτικότητα» κυκλοφορεί από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού με ανοιχτή πρόσβαση: https://ayla.culture.gr/wp-content/uploads/2023/08/Resilience_and_Marketisation.pdf. Παράλληλα επηρεασμένος από τις προπτυχιακές του σπουδές στα ΤΕΦΑΑ Αθηνών εξειδικεύεται και στην ανθρωπολογία του χορού και έχει συνεπιμεληθεί το Collaborative Intimacies: Anthropologies of Sound and Movement (2017, Berghahn).

Ο Μάνος Παραουλάκης είναι μουσικός, παραγωγός ηλεκτρονικής μουσικής και υποψήφιος διδάκτορας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών-ΕΚΠΑ στον Τομέα Εθνομουσικολογίας και Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας. Στα ερευνητικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνονται η κουλτούρα του χιπ χοπ, η δημοφιλής μουσική και κουλτούρα, η μουσική βιομηχανία, η θεωρία της επιτέλεσης, οι νέες ψηφιακές τεχνολογίες, το Διαδίκτυο και οι νέοι τρόποι παραγωγής και διάδοσης της μουσικής.

Ονομάζομαι Σκιαδαρέσης Παντελής και κατάγομαι από το Αργοστόλι Κεφαλονιάς. Το 2006 αποφοίτησα από το Μαθηματικό τμήμα του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και στη συνέχεια παρακολούθησα επιτυχώς το μεταπτυχιακό πρόγραμμα του ΕΚΠΑ με τίτλο «Διδακτική και Μεθοδολογία των Μαθηματικών». Το 2015 και με αφορμή το ενδιαφέρον μου για την παραδοσιακή μουσική φοίτησα στο τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Εκεί, αφού ήρθα σε επαφή με τη μεθοδολογία της εθνογραφίας, άρχισα να μελετώ τη συμπεριφορά των θαυμαστών από μουσικά σχήματα στον ψηφιακό κόσμο. Με σκοπό να καταλάβω καλύτερα τον τρόπο λειτουργίας των ψηφιακών μέσων και τις σύγχρονες πρακτικές τους, ολοκλήρωσα το μεταπτυχιακό πρόγραμμα του Ιονίου Πανεπιστημίου «Νέα Μέσα Επικοινωνίας και Ψηφιακό Μάρκετινγκ». Πλέον, τα ερευνητικά μου ενδιαφέροντα αφορούν την αυτόματη ανάκτηση δεδομένων από διάφορες ψηφιακές πλατφόρμες, καθώς και την επεξεργασία της φωνητικής γλώσσας μέσω τεχνικών μηχανικής και βαθιάς μάθησης.

-
-
-
-

Ο Πέτρος Πετρίδης είναι Επίκουρος Καθηγητής στο Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στην ανθρωπολογική και εθνογραφική προσέγγιση των ψηφιακών τεχνολογιών και των νέων μέσων με έμφαση στη μελέτη των κοινωνικο-πολιτισμικών, πολιτικών, οικονομικών και αισθητικών τους διαστάσεων. Οι δημοσιεύσεις του καλύπτουν θεματικές όπως η ψηφιακή ανθρωπολογία και εθνογραφία, η σχέση ψηφιακών τεχνολογιών και εκπαίδευσης, τα ψηφιακά παιχνίδια και οι τεχνικές παιχνιδιοποίησης, οι νέες μορφές ψηφιακής εργασίας και ψηφιακής επιτήρησης, οι αλγοριθμικοί πολιτισμοί και η τεχνητή νοημοσύνη, η ψηφιακή μουσική και η σχέση της άκρας δεξιάς με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Ο Ondřej Daniel απέκτησε τον διδακτορικό του τίτλο στην ιστορία με ειδίκευση στον μετασοσιαλισμό, τον εθνικισμό, την μετανάστευση και την δημοφιλή κουλτούρα. Εργάζεται ως ιστορικός στο πλαίσιο του Σεμιναρίου Γενικής και Συγκριτικής Ιστορίας, στο Τμήμα Παγκόσμιας Ιστορίας της Σχολής Τεχνών του Πανεπιστημίου Charles (Charles University) της Πράγας. Το έργο του καλύπτει διάφορες πτυχές που αφορούν την πρόσληψη της δημοφιλούς και εναλλακτικής μουσικής. Το πρόσφατο βιβλίο του *Ušima střední třídy: mládež, hudba a třída v českém postsocialismu* («Μέσα από τα αυτιά της μεσαίας τάξης: Μουσική, νεολαία και τάξη στον τσεχικό μετασοσιαλισμό», 2023), εξετάζει ποικίλες διασταυρώσεις μεταξύ διαφορετικών κοινωνικών κατηγοριών και μουσικής στην σύγχρονη τσεχική ιστορία.

Ο Jakub Machek είναι Επίκουρος Καθηγητής στο Τμήμα Σπουδών Μέσων του Μητροπολιτικού Πανεπιστημίου της Πράγας (Metropolitan University Prague). Είναι ο συγγραφέας της μονογραφίας *Ročátky populární kultury v českých zemích* («Η ανάδυση του λαϊκού πολιτισμού στην Τσεχία, 2017»), και έχει συνεπιμεληθεί αρκετές συλλογές δοκιμίων. Είναι επίσης συγγραφέας πολλών κεφαλαίων βιβλίων και άρθρων σε περιοδικά. Η τελευταία του έρευνα επικεντρώνεται στη λειτουργία της μουσικής, από την μουσική των χάλκινων πνευστών έως την ντίσκο, στην τσεχική κοινωνία.

Η Εύα Ματσίγκου είναι μουσικός και μουσικολόγος. Είναι υποψήφια διδακτορίσα στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του ΑΠΘ και υπότροφος διδακτορική ερευνήτρια του ERC MUTE στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών. Το έργο της εξετάζει την έννοια της ακρόασης όπως εμφανίζεται στην πειραματική μουσική και τις ηχητικές τέχνες στα τέλη του 20ού αιώνα και σε ιστοριογραφικές πρακτικές όπως η προφορική ιστορία και η εθνογραφία. Πιο συγκεκριμένα, ερευνά δημιουργικές πρακτικές όπως οι ηχητικοί περίπατοι, οι ηχογραφήσεις πεδίου και οι παρτιτούρες ακρόασης και χρησιμοποιεί παρόμοιες πρακτικές στην τρέχουσα έρευνα, όπως η συνέντευξη, η (συν)ακρόαση και η ενσώματη, επιτόπια έρευνα. Ως καλλιτέχνη δημιουργεί διαμεσικά έργα με επίκεντρο τον ήχο, την performance, τη γραφή και το βίντεο.

Συντονίζει επίσης εργαστήρια με θέμα την ακρόαση και έχει εργαστεί εκτενώς πάνω στην τεκμηρίωση σύγχρονων πρακτικών των ηχητικών τεχνών σε συνεργασία με τα Syros Sound Meetings. Είναι ιδρυτικό μέλος του *I broke the vase*, ενός φεμινιστικού ντουέτου που δραστηριοποιείται τα τελευταία 5 χρόνια. Έχει διατελέσει resident artist στο Syros Sound Meetings, στο Vonousa Festival και στη Σχολή Μουσικής, Θεάτρου και Χορού του Πανεπιστημίου του Michigan. Από το 2019, είναι μέλος της ομάδας μελέτης Critical Music Histories (CMH).

Η Δανάη Στεφάνου είναι Αναπληρώτρια Καθηγήτρια στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του ΑΠΘ. Η έρευνά της κινείται ανάμεσα στη μουσικολογία, τις ηχητικές σπουδές και τις κριτικές πρακτικές, με ιδιαίτερη έμφαση στην πειραματική και αυτοσχεδιαζόμενη μουσική, τις πρακτικές ακρόασης και την διαμεσική καλλιτεχνική έρευνα. Έχει συνεισφέρει κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους όπως το *Cambridge Companion to Film Music* (CUP, 2016), *Made in Greece: Studies in Greek Popular Music* (Routledge, 2018), *Contemporary Popular Music Studies* (Springer, 2019), *Music and Landscape / Soundscape and Sonic Arts* (Universal Edition, 2019), και το υπό έκδοση *Perspectives on Greek Musical Modernism* (Routledge, 2025), καθώς και αρκετά λήμματα για την ελληνική μουσική στο Grove Music Online. Έχει επίσης συν-επιμεληθεί ένα ειδικό τεύχος πάνω στη σύμμιξη εννοιών (conceptual blending) για το *Musicae Scientiae* (2018) και είναι επιμελήτρια και μεταφράστρια της πρώτης ελληνικής έκδοσης του βιβλίου του Michael Nyman, *Πειραματική Μουσική* (2012). Ενεργή ως performer από τη δεκαετία του 1990, είναι ιδρυτικό μέλος του αθηναϊκού σχήματος *acte vide* και των Συνόλων Πειραματικής και Αυτοσχεδιαζόμενης Μουσικής (σ.π.Α.Μ.*), και έχει αναπτύξει και υλοποιήσει εκατοντάδες ανεξάρτητες δράσεις και παρεμβάσεις σε δημόσιους χώρους, DIY venues, καλλιτεχνικά ιδρύματα και εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Η Νεφέλη Σάνη (γ. 1997) είναι απόφοιτη της Σχολής Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (2021). Στην πτυχιακή της εργασία *Θηλυκές Δαμάστριες Μηχανές-ών: προς μια έμφυλη ιστορία της ηλεκτρονικής μουσικής*, διερεύνησε την έλλειψη εκπροσώπησης συνθετριών στην ιστοριογραφία της ηλεκτρονικής μουσικής του 20ού αιώνα, ενώ παράλληλα στόχευσε στη δημιουργία ενός «χώρου» για να ακουστούν ξανά αυτές οι ιστορίες. Έχει αποφοιτήσει από το Μουσικό Σχολείο Θεσσαλονίκης (2015), όπου ειδικεύτηκε στο κλασικό πιάνο. Έχει συμμετάσχει σε διάφορες θεατρικές ομάδες, έχει παρακολουθήσει μουσικά και θεατρικά σεμινάρια και είναι μέλος της συγγραφικής ομάδας στο συλλογικό fanzine *ποίησης'φούιτ'*.

Η Ντάνα Παπαχρήστου είναι θεωρητικός των μέσων και καλλιτέχνης, που εστιάζει στο συνδυασμό καλλιτεχνικών πεδίων (μουσική, ζωγραφική, performance, κ.α.) μέσω της χρήσης νέων τεχνολογικών μέσων. Αφού ολοκλήρωσε το διδακτορικό της με θέμα την επίδραση φιλοσοφικών εννοιών των Deleuze και Guattari σε καλλιτεχνικές εφαρμογές νέων μέσων (Paris VIII – Ιόνιο Πανεπιστήμιο) το 2020, σήμερα διδάσκει στο τμήμα Δημιουργικών Μέσων και Πολιτιστικών Βιομηχανιών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (Βόλος), και είναι μεταδιδακτορική ερευνήτρια στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο, τμήμα Τεχνών Ήχου και Εικόνας. Είναι εκπαιδευτική συντονίστρια του προγράμματος «Audibility» της AMKE TWIXTab, που ασχολείται με την εμπειρία Κωφών και βαρήκων με την τέχνη του ήχου και τη μουσική. Είναι ιδρυτικό μέλος του Ερευνητικού Κέντρου Το Aesthate και μέλος του καλλιτεχνικού χώρου dot wip.

Ο Γιώργος Σαμαντάς είναι κοινωνικός ανθρωπολόγος που εστιάζει στον ήχο και το περπάτημα ως πολιτισμικές πρακτικές, καθώς και καλλιτέχνης που αντιμετωπίζει αυτά τα πεδία ως εκφραστικά μέσα. Μεταξύ άλλων έχει διεξαγάγει εθνογραφικές έρευνες και έχει δημιουργήσει καλλιτεχνικά έργα σχετικά με τις νεανικές αστικές κουλτούρες, την ψυχική υγεία, το νερό και το περιβάλλον, την πολιτική διαμαρτυρία, τους θεσμούς της τέχνης, και την πολιτιστική κληρονομιά. Έχει εργαστεί στην εκπαίδευση ενηλίκων, την καλλιτεχνική εκπαίδευση και διαμεσολάβηση, το ραδιόφωνο, ως ερευνητής και ηχολήπτης σε εθνογραφικά φιλμ, κι ως συνθέτης και σχεδιαστής ήχου. Είναι μέλος του TWIXTab, ενός οργανισμού που δραστηριοποιείται στο σημείο συνάντησης των πεδίων της κοινωνικής ανθρωπολογίας, της σύγχρονης τέχνης, της εκπαίδευσης, της έρευνας και της καθημερινότητας. Επί του παρόντος είναι γενικός συντονιστής του προγράμματος Audibility (=Ακουστότητα) που απασχολείται με την Κωφή εμπειρία και την τέχνη του ήχου, στο πλαίσιο του προγράμματος Δημιουργικής Ευρώπης, B-Air: Art Infinity Radio.

Η Βασιλική Λαλιώτη είναι μόνιμη επίκουρη καθηγήτρια ανθρωπολογίας της επιτέλεσης στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Είναι συγγραφέας των βιβλίων, «Γιατί δεν μπορούμε ν' απαλλαγούμε από τη φύση του ανθρώπου; Μετανθρωπισμός και ψηφιακή επιτέλεση» (υπό έκδοση, Νήσος), «Το σάουντρακ της ζωής μας. Σύγχρονα θέματα στη μελέτη της δημοφιλούς μουσικής» (2016, Παπαζήσης), επιμελήτρια του τόμου, «Ψηφιακές τεχνολογίες και τέχνες» (2022, Ροπή) και συν-συγγραφέας του βιβλίου «...γιατί κυλά στο αίμα μας: Από το αρχαίο δράμα στο φλαμένκο: επιστρέφοντας την ανθρωπολογία στο πεδίο της εμπειρίας» (2010, Κριτική). Τα πρόσφατα ερευνητικά ενδιαφέροντα και οι δημοσιεύσεις της αφορούν ζητήματα που συνδέονται με τις επιτελεστικές τέχνες (μουσική, θέατρο, performance art) και τις ψηφιακές τεχνολογίες, τον μετανθρωπισμό, την οντολογική στροφή στην ανθρωπολογία.

